

บทวิจารณ์หนังสือ

GS.Lương Ninh (Chủ biên), PGS.Nguyễn Cảnh Minh, PGS.Nguyễn Ngọc Cơ, PGS.Trần Bá-Đệ, PGS.Trịnh Vương Hồng, PGS.Chương Thâu.

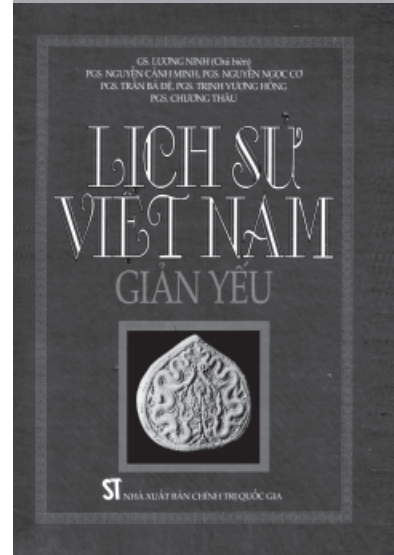
Lịch sử Việt Nam giản yếu (ประวัติศาสตร์เวียดนามโดยสังเขป)

Chính trị Quốc gia : Hà Nội, 2000

ธนันท์ บุนวรรณ¹
Thanan Boonwanna

หากกล่าวถึงหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เวียดนาม หลายคนอาจนึกถึงหนังสือเรื่อง Vietnam : A Long History หรือ เวียดนามประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร แต่งโดย เหงียน คัก เวียน หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือประวัติศาสตร์เวียดนามที่ครอบคลุมตั้งแต่ยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงต้นทศวรรษ 1990 นอกจากต้องการนำเสนอภาพและความเข้าใจของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เวียดนาม ผ่านสายตาของคนเวียดนามเองแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังมีความโดดเด่นคือ กล้าวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม อย่างไรก็ตามการเขียนประวัติศาสตร์เวียดนามในลักษณะดังกล่าวเป็นข้อจำกัดของงานเขียนประวัติศาสตร์ในเวียดนาม เพราะเป็นเรื่องที่ทำทนายอำนาจรัฐ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นอกจากงานเขียนของเหงียน คัก เวียน แล้วผู้วิจารณ์ใคร่ขอแนะนำหนังสือประวัติศาสตร์เวียดนามอีกเล่มหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันดี และแพร่หลายในหมู่นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ และนักศึกษาเวียดนาม เช่นกัน คือ หนังสือเรื่อง **Lịch sử Việt Nam giản yếu** หรือ ประวัติศาสตร์เวียดนามโดยสังเขป แต่งโดย ศาสตราจารย์ เลื่อง นินห์ (**Lương Ninh**)² และคณะ (รองศาสตราจารย์ เหงียน กั้น มินห์, รองศาสตราจารย์ เหงียน หงอก เกอ, รองศาสตราจารย์ เตริน บ้า เตะ, รองศาสตราจารย์ ตริน เวือง ห่ม และ รองศาสตราจารย์ เจือง เทิว)

ตีพิมพ์ครั้งแรก ปี ค.ศ. 2000 (หลังจากนี้มีการตีพิมพ์ครั้งที่สอง ปี ค.ศ. 2005) โดยสำนักพิมพ์ การเมืองแห่งชาติ ฮานอย ซึ่งสำนักพิมพ์ดังกล่าวเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม หนังสือเล่มนี้ จุดมุ่งหมายหลักคล้ายกับหนังสือของ เหงียน คัก เวียน คือ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของประวัติศาสตร์เวียดนามตั้งแต่ยุคโบราณถึงปัจจุบัน (ปลายทศวรรษ 1990) สะท้อนให้เห็นกระบวนการสร้างชาติ และปกป้องชาติของประเทศเวียดนามที่เป็นเอกภาพ ตั้งแต่ ด้าน หมุก นาม กวาน (Mục Nam Quan) ถึง แหลม ก่า เม่า (Mũi Cà Mau)³ และตั้งแต่ เทือกเขาเตี๋ยง เซิน (Trùng Sơn) ถึงทะเลตะวันออก ข้อที่น่าสนใจของหนังสือเล่มนี้ คือ เป็นงานเขียนที่มีผู้แต่งจำนวนมาก และผู้แต่งส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นถึงศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ ดังนั้น จึงทำให้หนังสือเล่มนี้มีความน่าเชื่อถือในระดับสูง แต่ในด้านหนึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่า หนังสือเล่มนี้จะมีเนื้อหาสาระ ตั้งบนพื้นฐานที่พรรค ฯ ต้องการนำเสนอ ซึ่งจะต่างจากหนังสือ

² ศาสตราจารย์ เลื่อง นินห์ ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ภาควิชาตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ฮานอย, รองศาสตราจารย์ เหงียน กั้น มินห์, รองศาสตราจารย์ เหงียน หงอก เกอ, รองศาสตราจารย์ เตริน บ้า เตะ, รองศาสตราจารย์ ตริน เวือง ห่ม ทำงานเป็นผู้อำนวยการสถาบันประวัติศาสตร์ทหารเวียดนาม และ รองศาสตราจารย์ เจือง เทิว ทำงานที่มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (ฮานอย)

³ ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามที่นำมาสอนให้แก่เด็กนักเรียนเวียดนามมักจะเขียนไว้ว่า “ประเทศเวียดนามมีรูปร่างคล้ายตัวอักษร S (เอส) มีความยาวตั้งแต่ อ้าย นาม กวาน (ปัจจุบันใช้ชื่อ หมุก นาม กวาน) ถึง แหลม ก่าเม่า” หมุก นาม กวาน คือ ชื่อด่านชายแดนจีน-เวียดนามที่ตั้งอยู่บริเวณชายแดนทางภาคเหนือของเวียดนาม ส่วนแหลมก่าเม่า คือ ดินแดนใต้สุดของเวียดนาม

ของ เหงียน คัก เวียน หนังสือเล่มนี้มีการใช้หลักฐานทางโบราณคดี ร่วมด้วย ซึ่งข้อมูลทางโบราณคดี เช่น โครงกระดูก ฟัน เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องประดับ ฯลฯ ผู้แต่งและคณะใช้หลักฐานดังกล่าวประกอบการอธิบายพัฒนาการประวัติศาสตร์เวียดนามยุคแรกๆ ตั้งแต่หน้า 15-36 นอกจากนี้ ผู้แต่งและคณะยังให้ความสำคัญกับการศึกษาประเด็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการศึกษาของเวียดนามเกือบตลอดทั้งเล่ม อย่างไรก็ตาม เป็นความปรารถนาของผู้แต่งและคณะ คือ ต้องการให้หนังสือเล่มนี้เป็นเอกสารอ้างอิง เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ครู - อาจารย์ ระดับมัธยมศึกษา รวมถึงนักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้อ่านกัน

เนื้อหาสาระของหนังสือเล่มนี้มีความหนาถึง 658 หน้า และแบ่งออกเป็น 19 บท ไม่รวม บทนำ และในจำนวน 19 บทนั้น ถูกแบ่งออกเป็น 3 ภาคใหญ่ คือ ภาคแรก (บทที่ 1-11) ภาคสอง (บทที่ 12-15) และภาคสาม (บทที่ 16-19) ในส่วนภาคผนวกท้ายเล่ม ผู้แต่ง และคณะได้ นำเสนอ ตาราง เรียงลำดับ ราชวงศ์ต่างๆ ของเวียดนามและเหตุการณ์สำคัญๆ ของประวัติศาสตร์เวียดนามตั้งแต่ยุคโบราณ ถึงปี ค.ศ. 1995 อีกด้วย ซึ่งจะขอวิเคราะห์เนื้อหาโดยภาพรวมดังนี้

ภาคแรก : เวียดนามยุคสมัยแรกของการสร้างชาติและรักษาชาติ (ยุคโบราณ ถึง ปี ค.ศ. 1858) ผู้แต่งและคณะ ให้ความสำคัญต่อการอธิบายประวัติศาสตร์เวียดนามภาคแรกมาก เนื่องจากให้เนื้อหาที่การเขียนส่วนนี้ 300 กว่าหน้า เมื่อเทียบกับเนื้อหาทั้งหมด 600 กว่าหน้า ผู้แต่ง และคณะพยายามชี้ให้เห็นว่า เวียดนามเป็นชนชาติที่มีพัฒนาการมายาวนาน มีความเจริญ มีชีวิตที่เพิ่งเกิดใหม่ เพราะมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ยุคหิน ยุคสำริด แล้วซึ่งเห็นได้จากการค้นพบร่องรอยต่างๆ เช่น โครงกระดูก เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องประดับ ของผู้คนยุคโบราณ โดยผู้แต่งและคณะใช้หลักฐาน ข้อมูลทางโบราณคดีเพื่อตักย้ำสมมุติฐานดังกล่าว นอกจากนี้แล้วจากผลของความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และการรวมกลุ่มกันของผู้คนด้วยหลากหลายปัจจัย ก่อให้เกิดประเทศ วัน ลาง ซั้น (ชื่อประเทศเวียดนามยุคแรก) ต่อจากประเทศวันลาง คือ เอิว หลาก มีกษัตริย์ อัน เซื่อง เวือง เป็นผู้ปกครอง โดยยุคนี้รับเอาระเบียบการบริหารประเทศของวัน ลางมาใช้ แต่ที่เข้มแข็งมากที่สุด คือ เรื่องการทหาร

ยุคสมัยของวันลาง - เอิว หลาก ยาวนานกว่า 10 ศตวรรษก่อนคริสต์ศักราช ซึ่งอารยธรรมของสองประเทศนี้ถูกเรียกว่า อารยธรรมแม่น้ำแดง นอกจากนี้ผู้แต่งและคณะ ยังให้ภาพการเข้ามาของจีน และการต่อต้านชนชาติจีน (ปี 179 ก่อนคริสต์ศักราช - ปี ค.ศ. 938) ให้ภาพ เตริยว ต่า ซึ่งเป็นจีนชาวฮั่น (ฮั่น) โคนล้มราชวงศ์เต็น แล้วสถาปนาประเทศชื่อ นาม เวียด ขึ้นมา จีน พยายามรุกราน เอิว หลาก ด้วยการทำอาวุธ หลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ ท้ายที่สุด ได้ขอธิดากษัตริย์ฮั่น ชื่อ งเวียง ให้แต่งงานกับลูกชายชื่อ ตร่อม ถุย ต่อมา ตร่อม ถุย ได้สืบค้นความเคลื่อนไหวในเอิว หลาก และหาจุดอ่อนกลับมา โจมตีเอิว หลาก เป็นผลสำเร็จ นับจากนั้นมา จีนก็เข้ามาครอบครองเวียดนาม นับพันปี คือ ตั้งแต่ปี 179 ก่อนคริสต์ศักราช ถึงปี ค.ศ. 938 เริ่มตั้งแต่ ราชวงศ์เตริยว, โง, หงุ่ย, เต็น, โต้ง, เต้, เลื่อง, ตูย, เตื่อง แต่ตลอดเวลาที่จีนครอบครองเวียดนาม ชาวเวียดนาม 3 เขต คือ เหนือ กลาง ใต้ ได้ลุกขึ้นต่อต้านจีนหลายครั้ง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ต่อสู้ครั้งสำคัญๆ ถึง 24 ครั้ง คือ ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 40-938 (หน้า 77-80) ท้ายที่สุด โง เกีย่น ก็สามารถรบชนะจีน ที่ แบจ ตั้ง ในปี ค.ศ.938 เป็นการสิ้นสุดยุคสมัยของการครอบครองจากจีน เปิดศักราชใหม่ให้กับเอกราช อธิปไตยของชนชาติเวียดนาม อย่างไรก็ตาม ภาคแรกยังมีบทหนึ่งกล่าวถึงพัฒนาการของสองอาณาจักร คือ อาณาจักรจามปา และ ฟูนาม ในดินแดนภาคกลางและภาคใต้ของเวียดนามในช่วงศตวรรษที่ 1-10 อีกด้วย

ในภาคแรกผู้แต่งและคณะ ยังชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของรัฐศักดินาในเวียดนาม สลับกับการให้ภาพจีนพยายามกลับเข้ามารุกรานเวียดนาม เช่น ในปี ค.ศ. 981 เวียดนามยุคราชวงศ์เล ทำสงครามต่อต้านการรุกรานจากจีน (หน้า 118-121) และในศตวรรษที่ 11 - 13 เวียดนามยุคราชวงศ์ลี - เตริน ทำสงครามต่อต้านการรุกรานจากจีน (หน้า 133-139) เป็นต้น ผลจากการดำเนินนโยบายทางการเมือง การปกครอง ที่แบ่งแยก กดขี่ประชาชนของพวกศักดินา และจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ-สังคม ประชาชนพบกับสภาพการณ์หิวโหยและยากจน ได้ก่อให้เกิดกบฏชาวนาขึ้น เวียดนามก็ก้าวเข้าสู่ยุค เตีย เซิน โดยมีผู้นำคนสำคัญ คือ เหงียน

เหวะ ต่อมาพวกราชวงศ์เหงียนได้ฟื้นฟูระบอบศักดินาให้กลับมาเป็นปีกแผ่นอีกครั้ง ในปลายศตวรรษที่ 18

ข้อโดดเด่นของภาคแรก คือ ผู้เขียนพยายามให้ภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษาของเวียดนามยุคสมัยต่างๆ ซึ่งทำให้งานเขียนของเวียดนามมีพลวัตและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพว่าประวัติศาสตร์เวียดนามมิใช่มีเฉพาะเรื่อง การทหาร การทำสงคราม หรือการต่อสู้ตลอดเวลา ส่วนสิ้นสุด การเขียนภาคแรกที่ การเผชิญหน้ากับภัยคุกคามจากอาณานิคมฝรั่งเศส ที่จะมีต่อจากนี้ไป นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นด้านความเสื่อมของเวียดนามเช่นกัน เช่น ยุคแตกแยกของ 12 ขุนศึก ท้ายที่สุด ดิงห์ โปะะ หลิน สามารถปราบปราม 12 ขุนศึก สร้างความเป็นเอกภาพให้เวียดนามได้อีกครั้ง ผู้แต่งและคณะ กล่าวว่า มันเป็นความปรารถนาของชนชาติเวียดนามยุคนั้น เพราะความเป็นเอกภาพของเวียดนาม จะช่วยปกป้องชาติจากการรุกรานจากภายนอกได้ ในยุคที่ชนชาติจีนได้ปกครองเวียดนาม ผู้แต่งและคณะพยายามอธิบายให้เห็นว่า ชนชาวเวียดนามมิได้นิ่งเฉยแต่ได้ทำการต่อสู้เพื่อรักษาเอกลักษณ์และอารยธรรมอันเก่าแก่ของเวียดนามไว้ มิให้จีนทำลายไป อย่างไรก็ตามผู้วิจารณ์เห็นว่า ชนชาติเวียดนามเองก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า กว่าพันปีที่จีนครอบครองเวียดนาม ในด้านวัฒนธรรม อารยธรรม สภาพสังคม - เศรษฐกิจ รวมถึงด้านการศึกษาของเวียดนามนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป และเวียดนามเองได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมหลายอย่างไปจากจีน เช่น ได้รับอิทธิพลจากตัวอักษรจีน การละเล่นหุ่นกระบอกน้ำ หรือการศึกษาที่ยึดแบบอย่างขงจื้อ เป็นต้น

ภาคสอง : การทำสงครามต่อต้านอาณานิคมฝรั่งเศสผู้รุกราน และการต่อสู้ปลดปล่อยประชาชน (ปี ค.ศ. 1858 - 1945)

ภาคสองนั้น สารสำคัญอยู่ที่การครอบครองเวียดนามของอาณานิคมฝรั่งเศส และผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของฝรั่งเศสต่อชาวอาณานิคม นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำเร็จในการปฏิวัติเดือนสิงหาคม 1945 อันเป็นความภาคภูมิใจของชนชาติเวียดนาม

ในส่วนของเนื้อหาอาจกล่าวได้ว่า เป็นเรื่องสงครามเวียดนามร่วมสมัย นับตั้งแต่การเข้ามารุกรานเวียดนามของอาณานิคมฝรั่งเศส จากปี ค.ศ.1858 จนถึงเวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสโดยสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1884 ระหว่างนี้ผู้แต่งและคณะให้ภาพชาวเวียดนามตั้งแต่เหนือจรดใต้ ลูกฮือต่อต้านการยึดครองของฝรั่งเศสโดยตลอด เช่น ปี ค.ศ. 1958 ประชาชนภาคกลางต่อต้านฝรั่งเศส ต้นปี ค.ศ. 1862 ขบวนการต่อต้านฝรั่งเศสในภาคใต้ทำให้ฝรั่งเศสถอนทหารส่วนหนึ่งออกไป และในปี ค.ศ. 1882 ทหารเวียดนามภาคเหนือต่อต้านฝรั่งเศส เป็นต้น ส่วนหนึ่งมีนัยบ่งบอกผู้อ่านว่าเป็นเพราะชาวเวียดนามไม่นิ่งนอนใจที่ชาวต่างชาติรุกราน การลุกขึ้นต่อต้านนี้เองจึงทำให้ฝรั่งเศสใช้เวลานานกว่าจะยึดครองเวียดนามได้ทั่วทั้งสามภาค เมื่อเวียดนามตกเป็นอาณานิคมฝรั่งเศส ด้านหนึ่งผู้แต่งและคณะชี้ให้เป็นผลกระทบจากนโยบายการปกครองที่กดขี่ข่มเหงต่อชาวเวียดนาม ส่วนอีกด้านหนึ่งก็ให้ภาพขบวนการต่อต้านฝรั่งเศส ที่มีอยู่หลายระลอก โดยเฉพาะช่วงสงครามโลกทั้งสองครั้ง เช่น ขบวนการเกิ่น เวืองต่อต้านฝรั่งเศส (ค.ศ. 1885-1896) นอกจากนี้ยังยกตัวอย่างวีรบุรุษผู้รักชาติช่วงต้นศตวรรษที่ 20 คือ ฟาน โบย เจิว และ ฟาน จู ตรินห์ และขบวนการรักชาติในยุคนี้ เช่น ขบวนการดง ชู (ค.ศ. 1904-1908) และขบวนการ ชุย เติน เป็นต้น ผู้แต่งและคณะ ไม่ละเลยที่จะมอบพื้นที่ให้คำอธิบายเกี่ยวกับ ท่านโฮจิมินห์ และการถือกำเนิดของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามในปี ค.ศ. 1930 นำมาซึ่งจุดเปลี่ยนสำคัญของประวัติศาสตร์เวียดนาม ในการปฏิวัติเดือนสิงหาคม 1945 ปิดฉากการครอบครองของอาณานิคมฝรั่งเศสเป็นเวลา 80 ปี การล้มเลิกสถาบันกษัตริย์ และก่อตั้งเวียดนามเป็นชาติอิสระอีกครั้งหนึ่ง เหนืออื่นใด คือ ผู้แต่งและคณะ ชี้ให้เห็นถึงความภาคภูมิใจของคนเวียดนามให้ตระหนักร่วมกันว่า “คำประกาศเอกราชถือเป็นศาสนทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ และวันที่ 2-9-1945 ยังคงถูกบันทึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์เวียดนามว่า เป็นวันที่ยิ่งใหญ่ของชนชาติเวียดนาม เป็นวันที่ได้สถาปนา ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม” (หน้า 501) ผู้แต่งและคณะตั้งใจให้ภาคสองจบลงที่การได้จัดตั้งรัฐอิสระขึ้น ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจ

ของคนทั้งประเทศ ก่อนที่จะมีการกล่าวถึงการต่อสู้ที่จะมีอีกต่อไปข้างหน้าของเวียดนาม

ภาคสาม : การต่อสู้ปกป้องเอกราชของประชาชนและสร้างประเทศเวียดนามที่เป็นเอกภาพ ประชาธิปไตยและก้าวหน้า (ปี ค.ศ. 1945- ปัจจุบัน) ปัจจุบันในที่นี้ของผู้แต่งและคณะ คือ ปลายทศวรรษ 1990

ผู้แต่งและคณะกล่าวว่า แม้ชาวเวียดนามจะภาคภูมิใจกับชัยชนะที่เพิ่งได้รับมาและจัดตั้งรัฐอิสระได้ แต่ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ครั้งนั้น กำลังถูกข้าศึกฝรั่งเศสคุกคามอย่างหนัก ด้านหนึ่งผู้แต่งและคณะเริ่มให้ภาพการเตรียมการสู้รบของฝ่ายฝรั่งเศส แต่อีกด้านหนึ่งผู้แต่งและคณะก็ได้อธิบายถึงยุทธวิธีการต่อสู้อันชาญฉลาดของชาวเวียดนาม จนกระทั่งสามารถรบชนะที่สมรภูมิตีเยนเบียนฟู ปี ค.ศ. 1954 ขณะที่ประเทศเวียดนามสู้รบกับฝ่ายฝรั่งเศสอยู่นั้น เวียดนามก็ได้สร้างชาติควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะในภาคเหนือ เมื่อรัฐบาลยังคงออกนโยบายหลายอย่างเกี่ยวกับด้านเกษตรกรรม เพื่อคงไว้ และพัฒนาการผลิต เพราะทุกคนมีหน้าที่ผลิตอาหารพร้อมกับมีสโลแกนที่น่าสนใจว่า “กินอิ่มรบชนะ” เป็นต้น จากชัยชนะที่ตีเยนเบียนฟูนั้นนับว่าเป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่งของผู้แต่งและคณะอย่างมากถึงกับได้ยกคำกล่าวของโฮจิมินห์ที่ว่า “เป็นครั้งแรกที่ประวัติศาสตร์เวียดนาม ประเทศเล็กอ่อนแอ รบชนะประเทศอาณานิคมที่แข็งแกร่ง นั่นคือ ชัยชนะที่นำภาคภูมิใจของประชาชน ขณะเดียวกัน ก็เป็นชัยชนะของกองกำลังสันติภาพ ประชาธิปไตย และสังคมนิยมทั่วโลกเช่นกัน” (หน้า 547)

แม้ชัยชนะที่ตีเยนเบียนฟู ปี ค.ศ. 1954 จะเป็นก้าวแรกของการเริ่มต้นเอกราชเวียดนาม แต่โดยการแทรกแซงของสหรัฐอเมริกา ก็ทำให้ชาวเวียดนามต่อสู้ยาวนานถึง 20 ปี กระทั่งสามารถรวมเวียดนามเป็นหนึ่งเดียวได้อีกครั้งในปี ค.ศ.1975 แต่ผู้แต่งและคณะได้ย้อนกลับไปถึงจากสภาพการณ์ของเวียดนามหลังปี ค.ศ.1954 สหรัฐอเมริกา ไม่ยอมรับมติของสนธิสัญญาเจนีวา การแบ่งเวียดนามออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคเหนือ และภาคใต้ โดยผู้แต่งและคณะอธิบายสถานการณ์ในภาคเหนือว่า มีการริเริ่ม พัฒนาประเทศเป็นแบบสังคมนิยม ส่วนภาคใต้มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ชี้

และชี้ให้เห็นว่า ยุคนั้น สหรัฐอเมริกา คือ ศัตรูของชนชาวอินโดจีน เมื่อเวียดนามรวมประเทศได้ในปี ค.ศ. 1975 แต่เวียดนามประสบปัญหาหลายอย่าง โดยเฉพาะภาคใต้ยึดติดระบบทุนนิยม ดังนั้น การสร้างเวียดนามให้เป็นสังคมนิยมดูเหมือนจะเป็นปัญหาใหญ่ พร้อมกันนั้นผู้แต่งและคณะ ยังกล่าวว่า แม้ว่าในความเป็นจริงเวียดนามเป็นเอกภาพในด้านดินแดนตั้งแต่วันประวัติศาสตร์ คือ วันที่ 30-4-1975 แต่ในด้านการเมือง กลับพบว่า ประเทศยังไม่เป็นเอกภาพ ดังนั้น เป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่เวียดนามต้องทำ คือ การเลือกตั้งทั่วไป และการมีรัฐสภา จากนั้นรัฐสภามีมติใช้ชื่อประเทศ เป็นประเทศสังคมนิยมเวียดนาม เมื่อวันที่ 2-7-1976 ส่วนสัญลักษณ์แห่งชาติ คือ ธงแดง ดาวเหลือง มีเพลงประจำชาติ คือ กองทัพเดินหน้า และประกาศตั้งฮานอยเป็นเมืองหลวง เปลี่ยนชื่อไซกอน เป็นโฮจิมินห์ ในด้านหนึ่งเพื่อเป็นการยกย่อง เชิดชูเกียรติของท่านโฮจิมินห์ แต่ในอีกด้านหนึ่งเพื่อลบล้างสัญลักษณ์อาณานิคม (ไซกอนเป็นชื่อที่มีขึ้นสมัยอาณานิคมฝรั่งเศส ก่อนหน้านี้ คือ ชื่อซา ดิงห์) ในส่วนของภาคสามนี้ มีบทหนึ่งชื่อว่า “เวียดนามต้องทำสงครามปกป้องชาติ (ค.ศ. 1975-1979) บทนี้ผู้แต่งและคณะเหมือนจะให้ความสำคัญแต่ก็ให้พื้นที่อธิบายเพียงน้อยนิดแค่ 1 หน้ากระดาษครึ่ง ในความหมายของบทนี้คือ เวียดนามทำสงครามกับกัมพูชา กลุ่ม พอลพต-เองซารี-เขี้ยว สัมพันธ์ โดยในประวัติศาสตร์เวียดนามกล่าวว่าเวียดนามเป็นผู้ถูกรุกรานด้านดินแดนตั้งแต่ปีค.ศ. 1975 เช่น วันที่ 3-5-1975 กลุ่มพอลพตส่งทหารมายึดเอาเกาะฟู กว๊วก ถึงวันที่ 10-5-1975 ยึดเอาเกาะโถ จู แต่ถูกทหารเวียดนามขับไล่ถอยออกไป และในปี ค.ศ.1978 กลุ่มพอลพตส่งทหารมาโจมตี ดินแดนเวียดนาม อย่างไรก็ดี ประวัติศาสตร์เวียดนามยุคนี้เป็นเรื่องซับซ้อน เพราะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของเวียดนามและกัมพูชา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับประเทศมหาอำนาจหลายฝ่ายด้วย ซึ่งผู้แต่งและคณะหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วในภาคสาม ผู้แต่งและคณะได้อธิบายปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นภายหลังการรวมชาติเวียดนาม และการดำเนินนโยบายการบริหารประเทศเกิดความล้มเหลว ดังนั้นในปี ค.ศ. 1986 เวียดนามจึงปฏิรูปประเทศ จากความสำเร็จ

ของการปฏิรูปประเทศ โดยดำเนินแนวทางเปลี่ยนใหม่ -Đổi Mới ทำให้เวียดนามประสบผลสำเร็จมากมาย จากนั้นผู้แต่งและคณะส่งท้ายภาคสาม ด้วยเรื่องการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 7 (1991) และการประชุมพรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ 8 (1996) โดยกล่าวโดยย่อเท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาคสามนี้ผู้แต่งและคณะมักจะใช้คำในลักษณะแบ่งแยก เป็น “พวกเขา” และ “พวกเรา” ซึ่งคำว่าพวกเราในที่นี้หมายถึงประชาชนเวียดนาม ทหารเวียดนาม หรือประเทศเวียดนาม ส่วนพวกเขาในที่นี้คือ พวกต่างชาติ อันได้แก่จีน ฝรั่งเศส และอเมริกา พวกกรูกราน หรือหมายถึงฝ่ายศัตรู เป็นต้น ซึ่งจะปรากฏอยู่ทั่วไปในงานเขียนเล่มนี้ และในงานเขียนประวัติศาสตร์เวียดนามเล่มอื่นๆ ก็จะมีคำดังกล่าว ปรากฏอยู่ทั่วไปในการเขียนเช่นกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า งานเขียนของเวียดนามเองมีลักษณะเป็นชาตินิยมอยู่มาก เหนือสิ่งอื่นใดหนังสือประวัติศาสตร์เวียดนามโดยสังเขปเล่มนี้อาจกล่าวได้ว่า สามารถให้ภาพรวมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เวียดนามได้หลากหลายมิติ ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม และเป็นหนึ่งในหนังสือตัวอย่างที่บอกได้ว่า ประวัติศาสตร์เวียดนามมิใช่มีแต่เฉพาะเรื่องการต่อสู้ การทหาร และการทำสงคราม และถึงแม้ว่าในบทสรุปตอนท้ายผู้แต่งและคณะอาจไม่ได้กล่าวบอกผู้อ่านโดยตรง แต่ผู้อ่านก็สามารถรับรู้ได้ว่า แม้ประวัติศาสตร์เวียดนามจะมีพัฒนาการอันยาวนานตั้งแต่ยุคหิน ยุคสำริด ผ่านช่วงของการเป็นรัฐศักดินามาแล้วก็ตาม แต่ท้ายที่สุดแล้ว การเลือกเดินตามแนวทางสังคมนิยมก็คือ คำตอบทั้งหมดของประวัติศาสตร์เวียดนาม